

Máriina cesta

Akatist k Presvätej Bohorodičke

Raduj sa, Mária, lebo skrze teba k nám Radosť prichádza!

Radosť všetkých radostí – je názov ikony/obrazu Presvätej Bohorodičky, ktorá zobrazuje Pannu Máriu po tom, ako povedala archanjelovi Gabrielovi: „*Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho Slova.*“ (Lk 1, 38) Mária má hlavu nežne naklonenú doprava, oči mierne pootvorené, tvár radostnú a zamyslenú. Je úplne sústredená na Slovo, ktoré nosí pod srdcom, a ktoré chce ochrániť

skríženými rukami. Okolo svätožiary má nápis „*Radujsa nevesto nenevistnaja.*“ V slovenčine tieto slová znamenajú: „*Raduj sa panenská (nevydaná, slobodná) Nevesta* a dokonale vyjadrujú tajomstvo modlitby akatistu k Presvätej Bohorodičke – Mária, Božia nevesta, je Boží nástroj, skrze ktorý Boh koná zázraky a vstupuje do života ľudí.

Akatist – je starobylá modlitba východnej kresťanskej tradície, oslavný hymnus, ktorého názov pochádza z gréckeho Ἀκάθιστος ὕμνος, znamenajúci „*nesedavý hymnus*“, pretože sa pri ňom na znak radosti a vďaky po celý čas stojí. Grécke slová, ktoré znamenajú určitý spôsob modlitby sa tak stali základom pre jej samotné pomenovanie, ktoré sa rozšírilo do celého sveta. V 24 slohách, ktoré začínajú vždy

nasledujúcim písmenom gréckej abecedy, sa prelínajú tajomstvá Ježišovho života s mariánskymi obrazmi. Na kresťanskom Východe slúži ako takzvané „*malé mariánske officium*“ - čiže plní úlohu podobnú úlohe ruženca alebo loretánskych litánií v Západnej Cirkvi. Katolíci byzantského obradu sa mariánsky akatist, okrem iných dní, špeciálne modlia v sobotu piateho týždňa Veľkého pôstu, ktorá je nazvaná „*Akatistová sobota.*“

História – „*Tebe, Bohorodička, mocná vládkyňa, spievame víťaznú pieseň.* – *Vyslobodila si nás od zlého, preto ti vrúčne ďakujeme,* – *hoci sme len nehodní služobníci. Ty si nepremožiteľná,* – *zbav nás všetkých bied, aby sme ti mohli spievať: Raduj sa, panenská Nevesta!*“ Prvý kondák (sloha) sa odvoláva na históriu samotnej modlitby. Jej vznik podľa tradície podnietil trojitý zázračný zásah Bohorodičky pri záchrane Konštantínopolu (dnešného Istanbulu).

Prvý raz to bolo v roku 626, keď na mesto z východu zaútočili Peržania a zo západu Skíti. Vtedy patriarcha Sergej konal procesiu okolo hradieb Konštantínopolu s ikonou Presvätej Bohorodičky a jej rúchom. Keď potom patriarcha omočil rúcho v mori, nastala veľká búrka, ktorá potopila nepriateľské lode. Keď obyvatelia videli tento mocný zásah Božej matky, z vďaky za víťazstvo nad presilou jej celú noc postojacky spievali oslavné piesne. Svojou pomocou pri záchrane mesta prispela Bohorodička ešte dva razy v rokoch 674 a 717. Táto tradícia však nevylučuje možnosť, že korene akatistu siahajú až ku Všeobecnému koncilu v Efeze (431), ktorý vyhlásil Máriu za Bohorodičku. Prvý preklad akatistu do latinčiny sa objavil okolo roku 800. Meno autora akatistu presne nepoznáme. Starobylé rukopisy spomínajú viacero mien. Už spomínaný patriarcha Sergej, Gregor Pisida – diakon chrámu sv. Sofie, sv. patriarcha German, príp. biskup Bazil zo Seleucie.

Symbolika – štruktúra akatistu je založená na biblickom chápaní symboliky čísel, zvlášť čísla 12. Celá modlitba je inšpirovaná obrazom „Nevesty Baránkovej“ z 21. kapitoly Knihy Zjavenia. Táto Nevesta Baránkova, nový Jeruzalem, je ohradený múrom s 12 bránami, je strážený 12 anjelmi a nesie na sebe mená 12 kmeňov Izraela. Číslo 12 nám má pomôcť kontemplovať tajomstvo Márie skrze tajomstvo Cirkvi. Cirkvi sú tí, ktorí spolu s Máriou prinášajú Ježiša do sveta.

Kľúčové slová

Raduj sa – grécky „chairé“, hebrejsky „shalom“ – sú slová, ktorými pozdravil archanjel Gabriel Máriu. Radosť je jedným z najkonkrétnejších darov, ktoré Ježiš prináša tomuto svetu cez svoje vykupiteľské dielo.

Panenská Nevesta – Mária, symbol Cirkvi a Nevesta Baránkova sa stáva príkladom toho, ako chce Boh pretvoriť každého človeka.

Aleluja! – je predovšetkým oslavou Boha za jeho spásne skutky v živote človeka. V Knihe Zjavenia je oslavou svadby Baránka a jeho Nevesty.

Mária – matka „Radosti“

Ikos 1:

*Z neba bol poslaný archanjel, aby Matke Boha povedal: Raduj sa!
A keď videl, že ty Pane, po jeho slovách berieš na seba ľudské telo,
v údive stál a takto ju pozdravil:*

Raduj sa, lebo skrze teba k nám radosť prichádza!

Raduj sa, lebo skrze teba pomíne prekliatie!

Raduj sa, lebo si pozdvihla padnutého Adama!

Raduj sa, lebo si zotrela slzy Evine!

Raduj sa, ľudskému rozumu nepochopiteľná výšina!

Raduj sa, hĺbina, ktorú nepreniknú ani oči anjelské!

Raduj sa, nádherný trón kráľovský!

Raduj sa, lebo si v živote nosila Stvoriteľa vesmíru!

Raduj sa, zornica, ktorá nám východ Slnka zvestuje!

Raduj sa, lono, v ktorom sám Boh prebýval!

Raduj sa, lebo skrze teba sa obnovuje všetko stvorenie!

Raduj sa, lebo skrze teba sa Stvoriteľovi klaníme.

Raduj sa, panenská Nevesta!

Akatisty – okrem akatistu k Prevätej Bohorodičke poznáme aj iné akatisty. Všetky sú novšieho dáta a sú vytvorené na základe štruktúry mariánskeho akatistu. Modlia sa počas jednotlivých období liturgického roka a v rôznych potrebách. Do slovenčiny už máme preložené: akatist k Ježišovi Kristovi, akatist k Svätému Duchu, ďakovný akatist, akatist k svätému Mikulášovi, akatist k svätým Cyrilovi a Metodovi. V období Veľkého pôstu sa modlí kajúci akatist.

Veľký význam a veľkú obľubu si poslednom čase získal akatist k Márii – Nevyčerpatelnej čaši, ktorý sa modlí za oslobodenie ľudí spútaných alkoholizmom a inými závislosťami. Aj na Slovensku nedávno vznikol jeden akatist – **akatist požehnania rodín**. Je konkrétnym plodom prežívania Roku rodiny v Prešovskej archieparchii. Jeho taliansky preklad odovzdal v roku 2014 počas Synody o rodine vo Vatikáne, vladyka Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita, aj pápežovi Františkovi a synodálnym otcom.

Prepodobný Serafín Sarovský – veľký svätec Pravoslávnej cirkvi 19. storočia. Svätý pápež Ján Pavol II. ho nazval ekumenickým svätcom a nechal zhotoviť jeho mozaiku vo svojej kaplnke Redemptoris Mater vo Vatikáne. Ikona „*Radosť všetkých radostí*“ bola jedným z najobľúbenejších mariánskych obrazov Serafína Sarovského a visela na čestnom mieste v jeho mníšskej cele. Keď svätec s vierou pomazal chorého olejom z lúč, ktoré horeli pred touto ikonou, bol uzdravený. Serafín dal ikone aj druhé meno Умиление – *Nežnosť*. On sám, pozerajúc do nežnej tváre Matky všetkých radostí, počas modlitby pred touto ikonou v roku 1833, odovzdal svoju dušu Nebeskému Otcovi.

Svätý pápež Ján Pavol II. si niekoľkokrát želal, aby zaznela modlitba akatistu počas dôležitých momentov jeho pontifikátu a sám jej aj predsedal. Udelil všetkým veriacim, ktorý sa tento hymnus modlia, rovnaké odpustky ako môžu získať tí, ktorí sa modlia ruženec.

V roku 1995, počas svojej druhej návštevy Slovenska, zavítal svätý Ján Pavol II. aj do Prešova. Pred mestskou športovou halou sa stretol s obrovským zástupom veriacich a spolu s nimi sa pomodlil akatist k Presvätej Bohorodičke. V závere svojho príhovoru sa obrátil ku všetkým mladým: „*Dedičstvo (viery), ktoré vaši otcovia úzkostlivo a odvážne chránili, sa zveruje vám mladým. Znova objavte svoje korene! Sú to kresťanské korene, ktoré priniesli hodnoty a civilizáciu celej Európe tak na Východe, ako aj na Západe. Ony čerpajú silu zo svedectva vašich otcov, ktorí hrdinsky zostali verní Kristovi aj napriek ťažkostiam a skúškam, ktoré museli podstúpiť v priebehu dejín. Tým, ktorí z rozličných dôvodov stratili zmysel pre toto dedičstvo, pomôžte na ceste k znovuobjaveniu viery, aby ju dobre poznali, aby ju mohli milovať a usilovali sa podľa nej každý deň žiť.*“